

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota.
 Kiadóhivatal:
 Bulv. Regele Ferdinand 22.
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat)
 Sörgőrcím: Közöny, Arad.
 Telefonszám
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egész évre 432 Lei.
 Fél évre 216 Lei.
 Negyed évre 108 Lei.
 Havonta 36 Lei.

Hirdetések díjazás szerinti vételnek felel.

Megjelenik naponta reggel.

Vendégek.

A most Aradra érkező újságírók sorában két előkelő román publicista és újságíró, Costa Foru és Milie Constantiu is eljárnak könnénk, nyilván azért, hogy itt a román sajtó nevében szimpatizánsokat tegyenek és kifejezzék azt az óhaját, hogy a román sajtó munkásai a magyar népkisebbségi sajtóval zavartalanul működhessenek együtt. Erre a szimpatizánsra a magyar újságírásnak Erdélyben valóban szüksége van. Ha nem ismerik a mi céljainkat és célkitűzéseinket a román újságírók, ha nincsenek tisztában azzal, hogy a kisebbségi magyar sajtó szabadsága emiatt állami érdek, ha végre nem tudják azt, hogy Erdély magyar izoláltsága a legutóbbi évek folyamán politikai és társadalmi szempontból, de irodalmi jelentőség szempontjából is nagyszerű magyar sajtót termelt ki magának, akkor ezek a román újságírók nem láthatják át annak a harmoniának a fontosságát, amelyre nekünk is és most már nyíltan ki lehet mondani, nekik is szükségünk van.

Mi hisszük és tudjuk, hogy a fehér kéziratpapiroson itt minden sor, minden betű a magyar népkisebbség lojális államelhelyezkedésének érdekében áll. Felfelé kétségtelemül azt szeretnénk elérni, hogy a népi kisebbség kulturális fejlettségének és számarányának legteljesebb megbeszélését vívhasuk ki, a legkönnyebb, a legcélszerűbb, és egyszersmind a legbecsületesebb eszközökkel. Ebben a nyílt jóhiszeműségben kételkedni hivatalos hatóságunknak ma már meghaladott álláspont kell, hogy legyen. Itt, ezen a területen, ahol a határszéli magyar sajtónak ezerszer nehezebb, de külső feladatai is vannak, mint beljebb Erdély területén, különösen komoly kivánságaink lehetnek. A forradalmak óta lezajlott esztendő a határszéli újságírók az önmaga cenzorát emelték és a sajtótörvény paragrafusai, a politikai viszonyok és a hatóságok általános obszerváló szemé között az újságíró ma már nem járhat publicisztikai kötelességét, hanem nyílt sisakkal, listia célokkal kell harcolnia, világosan látva azt a distanciát, amely az agyától a tolláig ér. S a míg a gondolat az írásban csattan át, mint egy láthatatlan, de mindig megújuló villamosáram, addig le kell szűrnie az írónak minden kései konzekvenciát, vagy korai meg gondolatlanságot és tudnia kell, hogy mit, meddig és hogyan lehet?

Parázs a hamu alatt.

(Irországban minden csendes.)
 Az Aradi Közlöny londoni levelezőjétől. Mióta De Valera felszólította az ir köztársasági hadsereget, hogy ne vivja tovább reménytelen harcát, hanem tegye le a fegyvert s térjen vissza a polgári munkához, a köztársasági hadsereg csakugyan eltűnt. Az ir katonai helyzetnek ez a bázisa. A köztársasági hadsereg legkitűnőbb vezéreit fegyver ölte meg, vagy a börtön négy fala örzi. A hadsereg politikai feje, nem tudni, hol rejtőzik. Apróbb vezérei átkeltek a tengeren, vagy legalább is az ulsteri határon. A hadsereg tizenkétezer tagja fogságban, vagy internálótáborban van. A szabadállam győztes hadserege, mely ma már ötvenezernél több embert számlál, megtisztogatta az országot a mindenre kész csavargók és banditák seregétől s külsőleg többé-kevésbé helyreállította a rendet, bár még nem csillapította le teljesen a lelkek belső viharát. A hadseregen kívül körülbelül négyezer ember erősségű polgári őrség védi a földművelő lakosságot a törvénytelen elemek támadásai ellen. A helyzet ma tulajdonképpen az, hogy az ir szabadállam pompásan szervezett hadereje szüntette meg az

vezetőit, de egyszersmind a legbecsületesebb eszközökkel. Ebben a nyílt jóhiszeműségben kételkedni hivatalos hatóságunknak ma már meghaladott álláspont kell, hogy legyen. Itt, ezen a területen, ahol a határszéli magyar sajtónak ezerszer nehezebb, de külső feladatai is vannak, mint beljebb Erdély területén, különösen komoly kivánságaink lehetnek. A forradalmak óta lezajlott esztendő a határszéli újságírók az önmaga cenzorát emelték és a sajtótörvény paragrafusai, a politikai viszonyok és a hatóságok általános obszerváló szemé között az újságíró ma már nem járhat publicisztikai kötelességét, hanem nyílt sisakkal, listia célokkal kell harcolnia, világosan látva azt a distanciát, amely az agyától a tolláig ér. S a míg a gondolat az írásban csattan át, mint egy láthatatlan, de mindig megújuló villamosáram, addig le kell szűrnie az írónak minden kései konzekvenciát, vagy korai meg gondolatlanságot és tudnia kell, hogy mit, meddig és hogyan lehet?

Am mit használ a tudás, mit használ a toll mérsékletes fekezése, mennyiben válik javunkra az önmagunk szigorú cenzorodása, ha lehetnek és vannak is olyan differenciák, amelyeknek eloslása sohasem a magyar sajtó munkásainak megértő jóindulatán múlt? A lapszerkesztés technikájának állandó Damokles-karddal kell verekednie egy ismeretlen és láthatatlan hatalommal, amely minden pillanatban meggátolhat bennünket

irországi belső harcokat s De Valerának a köztársaságiakhoz intézett felhívása csak üres parádé-számbe ment, amely már befejezett tényeket szentesített.

Az ir polgárháboru legutóbbi pár esztendeje a zöld sziget egész lakosságát annyira lekötötte, hogy az ir kivándorlás számaiban egészen különös eltolódások következtek be. A háboru előtt 1910-től 1914-ig évente átlag harmincegyszer ember vándorolt ki Irországból. A világháboru kitörésekor ez a szám hirtelen erősen csökkent s 1916-tól 1919-ig az összes kivándorlók száma alig volt több tizenháromezernél. A polgárháboru kezdetén azok az ifjú írek, akik munka híján nem tudták, hogy két erős kezükkel mihez fogjanak, fiatal lelkek tulzó hevületében - kalandos hajlamukat követve természetesen leg a köztársasági hadseregbe léptek. Ugyancsak a köztársasági hadsereget gyarapították az angol hadsereg ir szökevényei és az angol ipari városokból kiűzött kommunisták.

A köztársasági hadsereg terve amelyet örögi zsenialitással a ki végzett Erstine Childers készítet el, az volt, hogy az ir szabadállamot közzgazdasági szervezetnek destruk-

azokban az emberi gondolatokban, amelyeket a közönséggel közvetlenül főnmálló kontaktus révén napról-napra közölni szeretnénk. Épen a határszéli magyar népkisebbség az a bázis, amelynek a királyságbeli sajtóval szemben, de magával az állammal szemben is a nyíltság és az őszinteség hitét kell felkeltenie, olyan stílusnak és olyan irányumnak kell indulnia, amely a legmesszebbmenő bizalom felkeltésére érdemes. Épen a határszéli sajtó az, amelynek hangját felszabadítani abban az esetben szükséges, ha minden intézőkör meg van győződve arról, hogy ez a sajtó nem keres mellékutakat, nem mond többet, mint amennyit kell, s nem hallgat el kevesebbet, mint akármelyik fővárosi organum.

S benne élvén az események sodrában, a napról-napra való ideg emésztésben, valóban jelentős aktusnak kell tartanunk Costa Foru és Milie Constantiu Aradon való megjelenését. Ez a két európai látóköri publicista, akiknek újságírói tevékenysége a kontinens nyugati részének mértékével mérve is „first class” nivót jelent, itt Erdély és Arad újságírói körében egy-két komoly eszmecsere alapján hamarosan be fogják látni, hogy mi a tennivaló. Az az újságírói kéz, amely a határszéli sajtót írja, sohasem húzódott el, ha nemcsak kollektív, de olyan közfoglásról is szó lehet, amely végérvényes barátságot teremt azok között az intellektuellek között, akik a nyomdabettük millióit át nevelik a népet

és a népkisebbséget. A nép és a nép kisebbség ezeken a tollakon és ezeken a közfoglásokon keresztül érthetik meg egymást. Román újságírók és magyar újságírók egyforma metszésű és egyforma erejű fegyvert viselnek maguknál. Ártatlant, de hatalmasat is. A toll ünnepen találkozzanak itt a tollak és a tollakon keresztül a lelkek és az agyak. Forrjanak össze, mert ezen az összeforradáson ennek az államnak a kulturája, fejlődése és jövője épül. A szabadon való lélekzés nemcsak tördöt, de horizontot is tágit. S az eljövendő esztendőben a magyar sajtónak nagy feladataihoz mért nagy erőt kölcsönöznek Costa Foru és Milie Constantiu belátása.

Kommunista-összeesküvés.

(Kik szították Budapestén a sztrájkokat? — Elhagyták a vezetőket.)

Budapestről táviratozzák: Az államrendőrség nagyszabású Kommunista-összeesküvést leplezett le. A leplezésre a május 1-én Csepelen kifüggesztett plakát adta meg a lökést. A plakátot Kun Béla, Nyisztor György, Bokányi Dezső és Vajdki Ferenc volt népbiztosok írták alá. Az akkori nyomozás megállapította, hogy Bécsből állandóan futárok érkeznek Budapestre rőpiratokkal és akcióra való utasítással. A szervezkedést Bécsből irányították és Budapestén Szvetez István munkás a főmozgatója, aki külföldi valutákat kapott és Jambor Károllyal

ciójával és a guerilla-harcok véget nem érő, folyton fellobbanó sorozatával dönti meg. Irto hadjáratot hirdetett Childers a kormány tagjainak nemcsak élete, hanem vagyona ellen, kipellengérezte a szenátust, sőt a sinneinek országgyűlését a Dait is, szóval demoralizálni igyekezett a háboruba beletáradt, meggyötört ir nép egész tömegét. Terve majdnem sikerült s hogy a köztársaságiak végül mégis vereséget szenvedtek, ez a szabadállam vezéreinek, de különösen három embernek, Mulcahy tábornoknak, a hadsereg fegyelmezett vezérének, Cosgrau elnöknek és Kevin O'Higgins belügyminiszternek tulajdonítható. Ez a két miniszter bámulatos elszántsággal állt szemben minden támadással, történt legyen az akár személyes inzultus és fenvegetés, akár a jóbarátok és rokonok legvilkolásának formájában. Mérsékletükre nézve jellemző, hogy a tömegek kivánsága ellenére kivégzést sohasem hajtottak végre, amíg ahhoz a Dail hozzájárulását meg nem nyerték s elítélt ir testvéreiknek annyiszor felajánlották az amnesztiát.

A végső csapást azonban a már láradt rebellekre az angol belügyminiszterium mérte több zendülő vezér kivégzésével és azoknak a fiatal

nőknek bebörtönzésével, akik mint kémek, figyelők, hírvivők, fegyverszállítók és propagandisták a forradalomnak rendkívül nagy szolgálatot tettek, megfosztotta a mozgalmat legfőbb vonzóerejétől, Bridgeman angol belügyminiszter egy erős szervezetet semmisített meg, amely nemcsak Londonban tervezett zavargásokat, hogy az ir konfliktusba ilyenformán az angol fővárost is belevonja, — hanem bombamerényletet készített elő az irországi és a londoni kormányépületek ellen. Bridgeman erélyes intézkedéseit Anglia komoly béketörekvései teljesen igazolták.

Az ir köztársaságiak most csöndesek. Propagandájukat teljesen megszüntették. Csak itt-ott beszélnek még véres bosszuról. Az angol közvélemény most nagy érdeklődéssel tekint a szeptemberi ir választások elé. A pesszimisták azt hiszik, hogy a lángoló lelki, fiatal ir nők és a fegyelmezetlenül képzett férfiak agitációja eredményre vezet s a köztársaságiak nagy erőlkészlettel térnek vissza. Sokan azonban pont az ellenkezőjét várják. Egyelőre nem valószínű, hogy az ir harcok zaja végleg elmúljon, de feltehető, hogy az esetleges polgárháboru lángja már nem lobban magásra.

együtt dolgozott. Eddig 71 embert vettek őrizetbe és kilencet letartóztattak. Voltak még Pécssett, Győrött, Debrecenben, Miskolcon és Kalocsán helyi szervezetek. Kiderült, hogy a sztrájkmozgalmakat ők szították, lázítottak és izgattak. Valamennyien megátalkodottan viselkednek és azt válaszolják, hogy meggyőződéses kommunisták. Szvetecz éjszakánként százezreket költött. Ennek így adta magyarázatát:

— Ha Szilágyi a bécsi kommunisták vezetője grófként él, miközben biztonságban van, akkor én, aki akasztófa alatt állok, miért ne költskezzem?

A rendőrség megállapította, hogy Moszkvából körülbelül 60 millió korona érkezett. Legutóbbi gyűlésüket az angvalföldi jégvermeknél tartották.

A megdrágult élet.

(Olcsóbbodás — drágulás az egyes államokban.)

Bucurestből jelentik: A statisztikai hivatal kimutatást közöl arról, hogy az egyes államokban 1914 óta mennyivel drágult meg az élet. A legkisebb a drágulás az Északamerikai Egyesült Államokban, ahol csak 44 százalékot ért el. A többi országokban a drágulási százalék a következő: Hollandia 45 százalék, Anglia 75 százalék, Svájc 58 százalék, Norvégia 115 százalék, Franciaország 196 százalék, Belgium 326 százalék, Itália 416 százalék, Csehszlovákia 862 százalék, Románia 1917 százalékos, Bulgária 2463 százalékos. — Németország és Ausztria százaléka kisebb, mint Romániáé, Oroszország viszont Románia és Bulgária közé esik. Amíg tehát az Egyesült Államokban a háztartások költségvetése mindössze 44 százalékkal emelkedett, addig ez az emelkedés 1922 végéig Romániában 1917 százalékosat ért el. Az emelkedés Romániában az 1923. évben még tovább tartott és januárban 2073, februárban 2174, márciusban 2348, áprilisban 2400, májusban 2590, júniusban pedig már 2700 százalék volt. 1922 márciusában a drágulási százalék még csak 1622 volt, azóta pedig éppen 1000 százalékkal fokozódott. Egy esztendő alatt Romániában az élet majdnem duplájával drágult, ezzel szemben egyes országokban az elmúlt évben már olcsóbbodásról is lehet beszélni. Így például Hollandiában 18, Angliában 10, Svájcban 28 százalékkal lett olcsóbb a megélhetés. Némi olcsóbbodás észlelhető Franciaországban és Belgiumban is, míg Itáliában és Bulgáriában az árak körülbelül ugyanazok, mint tavaly voltak. Szinte érthető tehát, hogy éppen Romániában, mely Európának ugyyszólván leggazdagabb állama, az élet annyira megdrágult és még mindig

A Károlyi-kormány Ottót akarta királynak

(Károlyi Mihály lett volna a nádor :- Batthyány Tivadar szenzációs nyilatkozata.)

Bécsből táviratozzák: A *Neues Wiener Journal* budapesti munkatársa felkereste Batthyány Tivadart, hogy interjút csináljon vele. A volt miniszter megmutatta memoárjait az újságíróknak, aki közli lapjában azt a részt, amely az októberi forradalomban játszódik, s amellyel Batthyány akkori magatartását kívánja igazolni. — A „Nehéz órák” című fejezet így szól:

„1918 október 31-én nevezték ki a Károlyi-kormányt és mi József főherceg kezébe tettük le az esküt. Másnap azonban már nyilvánvaló lett, hogy az új kormány Képtelen tartani magát a régi törvények és praktikák alapján, ezért a minisztertanács elhatározta lemondásunkat és arra kértük Károly királyt, ha nem akarja tudomásul venni távozásunkat, oldjon fel bennünket az eskü alól. Mint-hogy délután két óráig nem kaptunk választ, a minisztertanács megbízásából felkerestem József főherceget, akinek megmondtam, hogy néhány hónap előtt még sokat meg tudtunk volna menteni. — József felhívta a Schönbrunnban tartózkodó királyt és én végig hallgattam a telefonbeszélgetést. Károly kijelentette, hogy nem veheti tudomásul lemondásunkat, kéri, hogy e válságos időben maradjunk meg helyünkön, de utasította József főherceget, hogy oldjon fel bennünket az eskü alól. Bevallom, arra gondoltam, hogy később esküszegéssel vádolhatnak bennünket, ezért merevem ragaszkodtam ahhoz, hogy egészen világosan és határozottan mensenek fel bennünket eskünk alól. József főherceg erre vonatkozó irását azonnal lefényképeztem és sokszorosítottam.”

Az újságíró további kérdéseire Batthyány a következőket mondotta:

— 1918 novemberében még egyéb súlyos gondokat okozott nekem a dinasztia. Kétségen felül állt, hogy Károly épp oly kevésbé fogja magát Ausztriában tarthatni, mint Magyarországon. Mégis kísérletet tettem arra, hogy legalább Szent István koronáját megmentssem a Habsburgoknak. Amit most elmondok, azt eddig még nem publikálták, a közvélemény tehát em is tudhatja.

1918 novemberének első hetében azt a megbízást kaptam a minisztertanácstól, hogy közöljem József főherceggel az irást, hogy Károly mondjon le fia, Ottó trónörökös javára a magyar trónról.

József azonnal felhívta Schönbrunnba és hosszasan beszélt a királlyal, azután átadta a kagylót a mellette álló Andrássy Gyulának.

A király társaságában akkor állítólag Zita kívül Spitzmüller miniszter is ott volt. Mikor aztán a főherceg nekem adta át a kagylót, Andrássy heves vitába szállt Józseffel és nagyon valószínű, hogy Andrássy makacsságán mult hogy a Habsburgok részére semmit sem lehetett megmenteni. — Akkori tervem, amelyről szintén nem tudnak, az volt, ha a királytól nem kapok refüt, azonnal Schönbrunnba mentem volna, hogy a lemondásról szóló oklevelet Budapestre vigyem, ahol Károlyi publikálta volna azt.

A következő napon azután egybehívtuk volna a régi parlamentet, ahol kikiáltottuk volna Ottót királynak, Károlyi Mihály régenssége mellett, aki az ország nádora lett volna.

Természetes, hogy az új királyt azonnal Budapestre hozták volna. Vakság, makacsság és értelmetlenség meghusították tervemet.

— Néhány nappal később azután a budapesti egyetem jogi fakultása jelentette Károlynak, hogy a Habsburgok az eckartsau irás által a magyar trónra való jogukat is elvesztették. Annyi bizonyos — fejezte be beszélgetését Batthyány, — hogy a Habsburgok elmondhatják: „Isten óvjon barátainktól.”

Mulatságok.

Maros-ünnepély.

(A katolikus főgimnázium javára.)

Nagyszabású Maros-ünnepélyt rendeznek e hó 15-én az aradi kath gimnázium továbbépítésének javára. Az ünnepséget számos érdekes látmivaló és szórakoztatás fogja kellemsé tenni. Lesz uszóverseny az összes aradi uszók részvételével, hatalmas tüzijáték, az esti órákban a parton kivilágított tűneményes nimfatánc, kivilágított gondolák, az ünnepély keretében diszfelvonulást rendeznek az összes aradi regatta-egyesületek. — Konfetti csata, körhinta, Katona zene, rület, szerencsejátékok teszük még szinessé és tarkává ezt a kellemesnek ígérkező ünnepséget. A Maros partján különböző sátrakban aradi uri hölgyek fogják ellátni a publikumot kitünő emi és inni valóval, hideg és meleg vacsorával. Cigány- és Katona zenekarok fogják még ezeken kívül szórakoztatni az ünnepség közönségét. Az ünnepséget az összes aradi nőegyletek rendezik.

— Az erdélyi és bánáti újságírók országos kongresszusának vendégei már Aradra érkeztek. A szombati gyűlések után vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a Kulturpalota nagytermében műsoros matiné rendeznek Vasárnap délután az Eminescu

(Baross) parkban parkünnepély lesz

Beszélt az ébredő-vezér.

(Hegedüs György a liberálisok ellen.)

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés tegnapi ülésén az indemmitás vitájának során Hegedüs György, az ébredők egyik vezére szólalt fel. Hangoztatta, hogy az új keresztény politika az igazi nemzeti keresztény politika elaltatása. Azt mondják, hogy ez azért van, mert a Kormányt figyelemmel kell lennie a kisantant reprezentánsaira, akikben nincsen keresztény mentalitás. Magyarország kereszténysége e mellett napról napra szegényedik.

— Azt ajánlják a baloldaltól, hogy menjünk ellenségeink elé és hajtsumk fejet, mert ki akarunk békülni — mondotta Hegedüs. — Drózdly azt hangoztatja, hogy a liberálisokból és a szociálistákból kell kormánynak alakulnia és az emigránsoknak tehetővé kell tenni, hogy haza jöhessenek. A magam részéről nem igen ajánlom, hogy haza jöjjenek. A feltételek között szerepelnek még, hogy az ébredők egyesületét és a keresztény ligát oszlassák fel. Jegyezze meg magának Drózdly, hogy a magyar nemzet még nem zülhött le annyira, hogy keresztény szervezeteit a liberálisok, emigránsok és a csehek kedvéért elhagyja. Ugy-e mindiárf nem kell a liberálisoknak és a szociáldemokratáknak a szervezkedési jog, amint keresztény alakulatokról van szó? Jellemző! Mondja meg Drózdly a cseheknek, hogy nem utasítjuk vissza a közeledést, de az legyen őszinte és bizonyosságul a felvidéken lakó testvéreink kisebbségi jogait adják meg. Kétségbe kell esni, hogy ellenségeinknek olyan protektorai vannak, akik mindent elmondhatnak következmények nélkül. A francia kamarában aligha lehetne így nyilatkozni az ellenségről. Nálunk minden politikai ügynök, minden jöttment szabadon beszélhet. Destrukción az, amit csinálnak, mert a lemondást hirdetik és az ellenséget feldicsérik. Hát velük szemben a kormány teljesen tehetetlen? A Nyugat főszerkesztője ma is emigráns. A bíróság elleni táma lásókért megütközésemet kell kifejeznem. A keresztény irányzatnak sohasem volt baja a bírósággal. — Ha Rassay olyan nagy hangon beszél titkos szervezetekről, amelyekről neki sincs tudomása, akkor különbséget kell tennie a keresztény nemzeti és az internacionális szervezkedések között. Inkább nézzen utána, hogy a Kadima zsidó titkos szervezetnek mi a célja, amelynek ágense van minden zsidó hitközségben. Rendzavarásra szervezkednek. Beszéde további részében a földreformról beszélt.

Hogy áll a leu?

Julius 6-án fizettek 100-letért:

Aradon:

2.81 svájci frankot,
2.83 francia frankot,
16.66 szokolt,
4.600 külföldi magyar koronát,
5.000 tényleges magyar koronát,
7.000 belföldi magyar koronát,
83.300 német márkát,
35.000 osztrák koronát.

Párisban 8.50 frankot

Budapestben 4350—4750 koronát

Bécsben 36'200 osztrák koronát

Berlinben 90'000 márkát

Newyorkban 0.50 centet.

Londonban 1 font 900 lel.

Merénylet

egy kisleány ellen

(Hajszó a ittkozatos fiatalember után.)

Heteken keresztül tartotta rémületben Arad közönségét az a hír, hogy napról-napra tűnnek el Arad külvárosából gyermekek. Kiderült, azonban, hogy ez a hír felelőtlen emberek agyában született meg és nélkülöznek minden valóságot. Ennek a fantasztikus hírnek az eredetere rávilágít az a felháborító eset, amely a Piața Catedralei (Thőkölly-téren) történt tegnap délután és amely nem az első az utóbbi időben.

Tegnap délután Péter Anna egy aradi iparos tizenkét éves leánya sétált a Piața Catedralei (Thőkölly-téren). A hármasszámú posta-hivatal előtt megszólította egy magas, barna, kékruhás fiatalember

— Hány óra van?

— Fél öt — felelte a leányka.

Beszélgetés közben a posta mellett levő ház kapuja elé értek. Ebben a pillanatban az ismeretlen megragadta a megrémült leányt és bevonszolta a kapu alá. Ott égni kezdte a gyermek ruháját, aki kétségbeesésében sikoltani akart.

A bestiális ember kibrántott kabátjából egy fehér zseb-kendőt és rátapasztotta a gyermek arcára. A zsebkendőből kábító szag áradt ki.

Már csaknem elvesztette eszméletét a leányka, amikor valaki közeledett. A férfi ott hagyta az elkábult leánykát és elmenekült. Péter Anna támoanyagva vánszorogott szüleinek Str. Tribunal Buteanu (Bem-utcai) lakására és ott elmondotta a vele történt borzalmakat. Szülei azonnal a rendőrségre siettek, ahol bejelentették az esetet. A rendőrség kihallgatta Péter Annát, aki pontos személyleírást adott merényletéről. Magas, sovány, barna férfi. Egyik szemé hibás és sport-sapkát visel. A rendőrség nyomozza a merényletet. Még tegnap délután és este a legnagyobb apparátussal kutatták utánna, azonban eddig nem sikerült vonásra akadnia.

Szerencsétlenség egy aradi téglagyárban

Osszedől cserépszáritó. — Egy halott, két súlyos sebesült. — Mi okozta a katasztrófát?

A vétkes könnyelműségnek borzalmas következménye hozta rémületbe ma estefelé Arad város közönségét. Fél hét óra tájban futótüzként terjedt el a hír Aradon, hogy összedült a radnai-utli Pollacsek-féle téglagyár épülete és számos munkást temettek a romok maguk alá. Az Aradi Közlöny munkatársa azonnal megjelent a helyszínen, ahol már nagy tömeg gyülekezett az összedült épület előtt. Nem a gyárépület dőlt össze, hanem egy hatalmas cserépszáritó építmény. Körülötte lajgató asszonyok álltak, akiknek hozzátartozói bent dolgoztak a cserépszáritóban. A helyszínen megjelent Gritta Ovidiu rendőrprefektus, dr. Robu János főpolgármester, Andreescu rendőrigazgató, Stefanescu őrnagy ténparancsnok, dr. Stanber Andor és dr. Popovici Aurél hatóságos orvos. Megérkeztek még a tüzoltók és egy nagyobb katonai kirendeltség.

(A mentés.)

Azonnal hozzáfogtak a romok eltakarításához. A körülállók izgalmas várakozással lesték az eredményt, mert mindenki tudta, hogy odabenn huszonhárom munkás dolgozott, akiknek egy része elmenekült ugyan, de a rémülettől hátrva otthagyták a gyár telepét és nem lehetett tudni, hogy kik és hányan fekszenek a romok alatt. A romokat nehezen lehetett megközelíteni, ezért meglehetősen lassan ment a munka. Az orvosok utasítására vigyázni kellett arra, hogy az esetleg megtalált sebesültek ne szenvedjenek az által, hogy a romokból kihúzzák.

A tégladarabok lassan hulltak le a romok közül és egy negyed órai munka után egy piros kendővel bekötött fej bukkan elő. Lassan és óvatosan vették ki a törmelék közül az első áldozatot. Még nem tudták, hogy halott-e vagy sebesült? Dr. Stauber Andor ölbe kapta a szerencsétlent és bevitte a gyár irodájába. Ott megállapította, hogy még él és azonnal hozzáfogott sebeinek bekötéséhez. Tóth Mária volt, egy 11 éves csenevész leánya. Fején, karján és mellén olyan súlyos zúzódásokat állapított meg az orvosi vizsgálat, hogy valószínűleg nem éri meg a reggelt. A megérkezett első mentőkocsi az eszméletlen állapotban levő Tóth Máriát beszállította a gyermekkórházba.

(Egy halott.)

Közben a katonák, tüzoltók és rendőrök fellebbvalóik felügyelete alatt tovább dolgoztak a romok eltakarításán. Tíz perc múlva került elő a második áldozat. A szerencsétlen teremtés lajgatót a romok alatt, még nem látszott egyetlen tagja sem, de kihallatszott a törmelék között fájdalmas nyögés. Stolz Éva glogováci 18 éves leány volt. Hordágyra tették. Bekötötték sebeit. Sérülései könnyebbek. Mentőkocsival beszállították a kórházba. Alig rohogott ki a gyár udvaráról a mentőkocsi, az egyik tüzoltó felkiáltott a romok tetején:

— Itt egy halott!

Még csak egy véres, összezuzott láb látszott ki, lassankint azonban lekerültek a hatalmas fal-

törmelékek a testről és ott feküdt egy borzalmasan, a felismerhetetlenségig összeroncsolt holttest. Leemelték a romokból, lefektették a földre és csak az írásából lehetett megállapítani, hogy Bleichner Máriának hívják, 18 éves és Glogovácson lakott. Oldalborítást fe voltak törve. Feje egy véres roncsdarab, hátgerince és háta szétlén össze szuszva. A szerencsétlenre egy több métermázsa súlyú téglarakomány zuhant rá. Abban a pillanatban meghalt.

Beszélgettünk egy szemtanúval, aki ott volt a szerencsétlenség megtörténtekor. Elmondotta, hogy hat órakor hatalmas recsegés hallatszott a cserépszáritó felől. Mindnyájan odarohantak, a cserékekkel megrakott óriási építmény előbb lassan előredőlt, azután irratóatosan zúzott le az egész épület. Néhány munkáslánynak sikerült kiszaladni az épületből. Hogy hányan maradtak benn, az nem tudható. A megmenekültek a rémülettől feivesztetten rohantak ki a gyár telepről.

(A „szépséghiba.”)

A vizsgálat megállapította, hogy a cserépszáritóházat ezelőtt két esztendővel építették. Akkor a városi főmérnök megvizsgálta az építményt és megállapította, hogy veszélyes és elrendelte az alátámasztását. Az alátámasztás megtörtént, azonban a rosszul épített falak nem bírták ki azt a hatalmas súlyt, amelyet közbe beraktak és néhány nappal ezelőtt észrevették már a munkások, hogy a száritó épület egyik fala előredőlt. Amikor figyelmeztették erre a munkavezetőt, az kijelentette, hogy az csak szépséghiba és majd rendbehozzák. Közvetlen a cserépszáritó mellett levő másik épület szintén a legrozogább állapotban van. A téglák felkiismeretlen könnyelműséggel alig bemelegítve vannak egymásra rakva. Ez az épület szintén teljesen előrehajlik úgy, hogy minden percben várható az összeomlása. Az összedől cserépszáritó munkavezetője szerint több munkás nem lehet a romok alatt, mert ő megfigyelte, hogy kik menekültek el és csak hárman hiányoztak. — Mind a hárman megkerültek, két súlyosan sebesült és egy halott. Gritta Ovidiu rendőrprefektus a legszigorúbb vizsgálatot indította meg a szerencsétlenség ügyében. Kijelentette, hogy amennyiben beigazolódná a vétkes mulasztás, a büntösökkel szemben a legszigorúbban, a legkönyörtelenebbül fog eljárni. A késő esti órákban a romok eltakarítása még folyik és eddig több sebesültet vagy halottat nem hoztak felszínre. A rendőrség vizsgálatot indít abban az irányban is, hogy megállapítsa, hányan dolgoztak és hányan hiányoznak a cserépszáritó épületben dolgozó munkások közül?

— A közmunkügyi miniszter Temesvárott. Timisarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Cosma közmunkügyi miniszter ma délután 11 órakor ideérkezett. Fogadtatására dr. Coste Gyula prefektus és a helyi liberális párt vezetősége mentek ki az állomásra.

A pápa akciója.

(A vatikáni német követ Gasparrt bíborosnál.)

Londonból táviratozzák: A Daily Telegraph értesülése szerint lord Curzon angol külügyminiszter a legutóbbi megbeszéléseknél kijelentette, hogy az angol nemzet és parlament türelme közel van a kimerüléshez. Célzott arra az eshetőségre, hogy az angol kormány nem szívesen bár, de arra kényszerülhet, hogy önállóan járjon el.

Berlinből táviratozzák: Cuno birodalmi kancellárnak a pápai nuncius ma nyújtotta át a pápa megbízó levelét, amelyben felhatalmazta tárgyalások kezdésére. A megbeszélések már ma meg is kezdődtek. A pápa, a spanvol király és az angol kormány lépéseket tesznek a francia kormányval, hogy a megszállott Ruhr-vidéken szabotázs miatt ne ítéljenek senkit halálra és ilyen ítéletet ne hajtsanak végre.

Rómából táviratozzák: Bergen Németország vatikáni követe tegnap kihallgatáson jelent meg Gasparrt bíborosnál, a Vatikán államtitkárnál. A német követ utalt arra, hogy a német kormány mindjárt a passzív ellenállás bejelentésekor óva intett minden erőszakos cselekedettől és ezt elítélte. Utalt arra is, hogy a duisburgi szerencsétlenség azért történhetett, mert sok németet kutasítottak és így a hidat nem őrizhették a németek. A német kormányt nem kell külön felszólítani arra, hogy elítélje a szabotálásokat.

Londonból jelentik: A Manchester Guardian írja, hogy a francia és a belga kormány az angol kormány kérdőpontjaira elküldötte válaszával, amelyek a következő pontokat tartalmazták: 1. A megszállás megszüntetése a passzív rezisztencia beszüntetésétől függ. 2. A beszüntetés időpontját a francia és a belga kormányok határozzák meg. 3. A beszüntetés nem egyszerre történik, hanem olyan mértékben, ahogyan a németek eleget tesznek jóvátételi kötelezettségüknek. 4. A katonai megszállás beszüntetése után Franciaország visszafér a láthatatlan megszállás alkalmazásához.

Irodalom, művészet

* A nyári szinkör heti műsora. Hétfő: Hazudik a muzsikász. Kedd: Amor a pénzügynök. Szerda: Varráskeringő. Csütörtök: Erdészleány. Péntek: Ezred apja. Szombat: Ezred apja. Vasárnap: Tolonc.

* Egy alagút építését, megnyitását és felrobbantását mutatja be szombaton — egyetlen napon — az Apollo abban a hatalmas filmdrámában, amelynek Halál birodalma a címe. A világ egyik legnagyobb szenzációt keltő regénye, Kellermann Alagútja elevenedik meg ebben a filmsodában. Az Apollóban szombattól kezdődőleg az előadások fél 6, fél 8 és fél 10-kor lesznek.

* Az álarcos lovas az Uránia szombati és vasárnapi szenzációja. A drámai lüktetésű történet Amerikában játszódik, a vad nyugati vidéken, s a főszerepet a leghíresebb cowboy-lovas, a páratlan ügyességű bravúros tehetségű amerikai filmszínész, William S. Hart, a „Repülő lovas” hírneves vezetőszereplője játsza.

Vakok sakkversenye.

(Látogatás a vakok klubjában.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Budapesten, a városligeti Ida-utca 5. szám alatti házban vomul meg Középeurópa egyik legérdekesebb kaszinója, a Vakok Társasága. Fiatal, vak férfi nyitott ajtót és a legnagyobb biztossággal kalauzolt fel a folyosó tekervényei között.

— Grosinger Irén kisasszony, a társaság elnöke — informált — vele tessék talán beszélni. A kisasszony vezeti az egész társaságot és ő intézi a levelezést.

— A kisasszony szintén...? — kérdezzük.

A világtalan fiatalember kissé elmosolyodott, aztán tapintatosan kiségetett:

— Igen, a kisasszony szintén sorstársom.

Csakhamar megjelent az elnöknő is és körülvezetett a társaság helyiségében. A zeneteremben egy igen tehetséges zongorista, Bódy István a legújabb operettszámokat játszotta. A zeneterem mellett van a társalgó, szép tágas helyiség asztalokkal, székekkel. A terem igen élénk, most éppen javában káoszolnak a tagok. Olvasnak, fürge simogatással, a maguk sajátos olvasókönyvében és sakkoznak. Naphosszat ülnek a világtalan intellektuális sakkklub mellett, amelyen tapintással különböztetik meg a világos és sötét színeket képviselő figurákat. Ketten éppen játszanak és körülöttük háromgibic ül. Itt a gibicék maguk is megfogják a bábukat, illetve utána csinálják a lépéseket, mert különben nem ismerik a parti állását. A legjobb sakkójuk Bittner Géza, elmondotta, hogy most készülnek a házisakkversenyre, amelyre eddig nyolc nevezés érkezett. Valamennyien vakok.

A társaság legérdekesebb része a könyvtárszoba. A Braille-rendszerrel nyomott könyvek tömött sorokban foglalnak helyet az állványon. Kétezer könyvből áll a társalgó könyvtára. A könyvek borítékjain a leghíresebb írók nevei tündökölnek szabályos „látóírással”, ahogy a vakok hívják a rendes betűket. Elég gyorsan olvasnak a vakok, különösen, akiknek már jól kifejlődött a tapintóérzéke. Egyik világtalan nyolc nap alatt kiolvasta Gogoly „Holt lelkek” című regényét, amely Braille írással nyolc kötetet tesz ki.

Az elnöknő ezután bemutatta, hogyan tud egy látható írású Remington írógépen tökéletesen írni, anélkül, hogy egyetlen helyesírási hibát csinálna. Végül bemutatja, hogy maga is kézzel is tud írni. Látóírással a látóvendégek számára. Elmondotta még az elnöknő, hogy a társaság kétszáz tagot számlál, nagyon sok a tanult, képzett zongorista vagy hegedűs és

ezek mozikban, kávéházakban játszanak.

Márki Spantazara.

(Az élő rádium.)

Az Aradi Közlöny a mai postával az alábbi levelet kapta:

— Igen tisztelt Szerkesztőség! Becses lapjuk szerdai számában olvastam, hogy Spanyolországban Márki Spantazara felfedezett egy olyan eszközt, amivel minden tárgy átlátszóvá lesz. Ezzel egyetemben arról is szó van, hogy a föltalálót ezért a világtörténelmi találmányért börtönbe vessék. — Engedjék meg, hogy remegve szólaljak fel a diákok nevében, mint akiken először esik sérelem. A találmány ugyanis megszünteti azt, hogy a diákok megbukjanak, mert a Spantazara-féle eszközzel a tanár zsebében elhelyezett notesz osztályzatait megláthatjuk. Amint ér Márki Spantazara tudománya, ha nem javíthatunk ezeken az osztályzatokon? A feltalálónak arra kellene törekednie, hogy a találmánya által ne csak láthassunk, de ki is rádiózhassuk a rossz osztályzatokat. Ha ezt elérné, az összes diákok hátlából imádozták neve helyett a márki nevét vésnék be padjaikba és ezzel nemcsak a diákoknak van szerencséjük, de fölkeltené a Mancik és Sérir hírségét is, mert minden S. M. vagy M. S. nevű leány azt hinné, hogy az egész osztály beléje szerelmes. Ha a márkinak ezek a sorok nem jutnának kezébe, akkor az egész találmány személyvesztés. Mert úgy látszik, hogy a híveit se tudja felidézni új eszközével, nem hogy az ellenségeit meglátná. A szerkesztőség tisztelő híve: Cs. V. egy diákolvasó, aki az összediákság érdekeit mindig szem előtt tartja.

Megnyugtadjuk Cs. V. urat, hogy a köz nevében mi is ennek a márkinak rögtön börtönzését kívánjuk. Találmánya számos olyan komplikációra adhatna okot, amely a társadalmi rendet gyökerestől felforgatná. A misztikus és szlinx-szerű asszonyok márki Spantazara ötlete alapján egyszerűen átlátszóvá válnának. Hogy milyen veszedelmeket jelent ez, ha egy asszony állatszó, hogy mennyi válpört és egyéb skandalumot okozhatna, azt nem tudja a márki, különben nem találta volna fel ezt az egész átlátszóságot. Fölötte kellemlen lenne például a vendéglistában, ha a főpincér átlátna a zsebtárcámon és bizonyos összegeken felül nem teljesítené rendelésemet. Az európai diplomácia fölborulása egészen bizonyos, mert konferenciákon minden zsebben őrzött akta a tárgyalófelek kölcsönös átlátszóságára lenne bízva. Az is lehet, hogy ez az egész márki Spantazara-ügy csak kacsa, de annak aztán igazán átlatszó. Jó napot!

Az aradi postahivatal csalói.

(Újabb részletek a hamis postautalványokról. Gombos aradi postafőfelügyelő fedezte fel a csalást.)

Az utóbbi idők legnagyobb büntügye a postautalvány-csalások ügye, amelyet Freiberg. Jenő nagyváradi és Weinberger Emánuel aradi siberek üznek már hosszú hónapok óta. Megállapítást nyert, hogy Káló Géza a nagyváradi vasúti posta tisztviselője hamisította az utalványokat, miután Freiberggel már megállapodtak. Káló Géza ugyanis, mint a vasúti posta tisztviselője, látta, sőt kezelte a vidékre menő postautalványokat. Megfigyelte az egyes postákon dolgozó tisztviselők aláírását és azután gondosan addig másolta, míg hűen tudta hamisítani az aláírást. Azután Freiberg és Weinberger álnevet vettek fel, két kerületre osztották Erdélyt és a városokat sorba járták és minden városba dirigáltattak nagyobb összegű hamis postautalványt. — Reichmann Izsák álnevet vette fel Freiberg Jenő, viszont Sternberg Dezső névre hallgatott minden postahivatal környékén Weinberger Emánuel. Freibergék a nagyváradi államrendőrség egyik nehéz sorban élő tisztviselőjét vesztegették meg és ez adott nekik a fenti hamis nevekre bejelentő cédulát és személyazonossági igazolványt is.

Freiberg azután a hamis igazolvánnyal eljárt Marosvásárhely-

re, Nagyszebenbe, Kolozsvárra, Weinberger pedig Szatmár, Máramarossziget, Deés, Arad és a temesvári postahivatalaitól vette fel a pénzt a hamis utalvány ellenében, amelyet Káló továbbított utának. Az ellenőrzés is oly laza volt, hogy hónapok múlva jött csak Gombos Gyula aradi postafőfelügyelő, aki privát szorgalmából nyomozott ez ügyben.

A megfélemlítésig nagyszerű postai bélyegeket Freiberg vállomása szerint Neureith Edgar budapesti ékszerész készítette a Palermo-kávéházban. A bélyegzőket egy kéjutazás alkalmával Freiberg csempészte be az országba. A legtöbb utalvány 6-8-9000 leiről szól, de van sokkal kisebb címletű is. Az eddigi megállapítás szerint másfélmillió lejtel károsították meg az államot április közepe óta, amióta rendszeresen hamisították az utalványokat.

A büntigy számai Kolozsvárra vezetnek s a rendőrség kezében olyan adatok is vannak, hogy Freibergék feltétlen összekötésben állottak a nemrég Kolozsváron leleplezett postautalvány hamisítókkal, a híres Stancescuval, aki felfelt a postától több millió leit hamis utalvánnyal.

A szenzációs ügyben még több letartóztatás várható.

Gyilkol a gomba.

(Mégmérgezett családok.)

Budapestről jelentik: Néhány hét óta úgy Budapesten, mint a vidéken, egyre sürűbben fordulnak elő gombamérgezések. A múlt héten Dombóvárott történt mérgezés. Két rendőr a dombóvári erdőben csiperke-gomba helyett gyilkos galócát szedett, amely könnyen összetéveszhető a leggyakoribb gomba fajaival. A halálos mérgező gombából megajánlékozták az ismerőseiket, akik természetesen valamennyien súlyos tünetek között megbetegedtek. Hogy ennek a gombamérgezésnek nem lett igen sok áldozata, az csak annak köszönhető, hogy a megmérgeztettek idejében jutottak orvosi segítséghez. A dombóvári galócámérgezés aránylag szerencsés kimenetele még annak is köszönhető, hogy a két rendőr felesége és a megajánlékozottak feleségei a gombát elkészítése előtt leforrázták és így annak mérgegeréből egy részt elpusztítottak. Ha ez nem történt volna meg, akkor minden valószínűség szerint valamennyien belehaltak volna a galócagomba mérgezésébe, mert a galóca a gombafajták közt a legmérgezőbb és belőle egy-két szem is elég az élet kioltására.

Egy másik tragikus kimenetelű gombamérgezés is történt a na-

pokban. Ebben az esetben a katasztrófát voltaképpen nem a gomba mérge, hanem a dombóvári pusztítására az erdőben elhelyezett mérge okozta, amely valamilyen uton módon a gombába jutott, valószínűleg úgy, hogy az eső ráverte a mérget a gombára. Az eset egyébként a veszprémmegyei Dobán történt és áldozatai a gróf Erdődy-uradalom gazdája, Áldott József, ennek felesége és három gyermeke. Áldott József maga szedte az erdőn az ehető gombát, amelynek elfogyasztása után egész családjával együtt megbetegedett és egy napi kínzó után valamennyien meghaltak.

Halálos szerelmi dráma.

Bucurestiből jelentik: Halálos végű szerelmi tragédia játszódott le tegnap May Schwartz, a Luccafarul-mozi igazgatója és Fanny Iliescu színésznő között. A moziigazgató hűtlenséggel vádolta és több ízben durva hangon sértette és bántalmazta a színésznőt. Tegnap szőváltásuk alkalmával a színésznő revolvert rántott elő és rálőtt barátjára. A kivonulások és az orvosok csak a beállott halált konstatáltak. Fanny Iliescu ellen megindították a vizsgálatot.

Böhm Vilmos. Két forradalom tüzeiben, kapható: „KELET” hírlapiródban.

M. de Treuille ur testőrei

Dumas Sándor regénye után. Bemutatva
vasárnap, hétfőn és kedden az

Apolloban.

A „Bob herceg“ operett aradi származásu szerzője.

(Martos Ferenc levele Aradon lakó atyjához.)

Hosszu évek óta nem játszották az aradi színház színpadán Martos Ferenc egyik legsikerültebb operettjét, a „Bob herceg“-et és most újra műsorára vette a színház. Holnap, szombat este kerül felelevenítésre a bájos és szép operett. Érdekes találkozása a véletlennek, hogy éppen most, amikor Martos-operett reprizére készül a színház, levél érkezett egy előkelő aradi urhoz, idősebb Martos Ferenchez. A fia, a világhírű magyar operettlibrettista a Balaton mellől, írta a levelet, amelyben sikereiben gazdag pályafutásának néhány legutóbbi jelentős momentumáról számol be. A levél írója, ifjabb Martos Ferenc, a „Leányvásár“, a „Lili bárónő“, az „Aranyvirág“, a „Simonyi öbester“ és még vagy harminc színdarab és operettlibrettó szerzője nemrégiben tért vissza Svájcban, ahol éppen olyan nyugodtan és kényelmesen élt svájci frankokért, mint ahogyan él most magyar kronákért. Telik a jó dollár- valutából, amelyet most is rendszeresen kap operettjeinek amerikai előadásai után tantem fejeiben. Martos Ferenc nyolc évig élt most egyhuzamban Svájcban és egyelő-

re Balatonlelén pihenni ki a Svájcban végzett munka fáradalmait. Martos Ferenc a legutóbbi időben is szorgalmasan dolgozott, jelenleg is négy darabja áll készen, amelyek bemutatásáról és előadásáról még nem kötött végleges megegyezést, de minden bizonnyal az őszi színházi szezonban találkozni fogunk a nevével új darab sikerének hírével kapcsolatosan. Martos Ferenc neve és az operettsiker már régen összeforrottak és bizonyos, hogy újabb termése ismét csak sikert fog jelenteni az aradi származásu író részére. Jellemző arra, hogy milyen jól jövedelmeznek Amerikában azok a színházak, amelyek darabjait játsszák, hogy Martos Ferencnek is juttattak annyit, hogy abból Budapest egyik legszebb helyén hatalmas palotát vásárolhatott magának. Az író a Margithid környékének egyik legszebb palotáját vásárolta meg. Édesapjához írott levelében ifjabb Martos Ferenc, akit rokoni kötelek fűznek dr. Tagányi Sándor földbirtokoshoz és Szabó Zoltán nyugalmazott tábornokhoz, bejelenti, hogy ez év őszén Aradra is el fog látogatni néhány hétre.

Nyári nagyvásár.

(Megcsappant vásárlási kedv.)

A megszokott üzletelenség és nyomott hangulat uralkodott a mai nagyvásáron. — Tipikus nyári vásár volt, csak a kánikulai forróság és a ve-rejtékező arcok hiányoztak. Még az „olcsó Jánosok“ is kedvetlenül kínálgatták portékájukat annak a néhány lézengő embernek, aki nem vásárlási szándékból, hanem kíváncsiságból sétált a sátrak között. Az árusítók tudatában vannak a nyári vásár hangulatlanságának és aránylag kevés portékát raktak ki a sátrakban. De a megnyilvánuló vásárlási kedvnek még az a kevés portéka is sok volt.

Az árak semmivel sem voltak olcsóbbak, mint máskor. Ruhákat, textilárúkat, cipőket nem lehetett olcsóbban vásárolni, mint az üzletekben. Némi nagyvásári hangulat csupán az élelmiszerpiacokon uralkodott. A gyümölcsfélék ára feltűnően esett. Zöldség, tojás, tejtermékek nagymennyiségben voltak a piacon. A mai nagyvásáron általában kánikulai hangulat uralkodott — kánikula nélkül. Hozzájárult mindehhez az is, hogy délután meg-eredt az eső és szétzavarta a vásárt.

Az árak a tavaszi vásár óta is jelentékenyen emelkedtek. A Bul-Regele Ferdinánd (Boros Béni-téren), a teknősök, dézsások és cikrokseprű-árusok árulták jó drágán portékájukat. Egy közép nagyságu

teknő 120—200 leibe került, a dézsa nagyság szerint 80—160 lei volt. A városház előtti téren a hűtőszekrények sátrai állottak. Egy ágy minőség szerint 250—350 leibe került, az asztal ára 200—300 lei volt, a székek darabját 75—85, a szekrényeket pedig 1000—2000 leu ért árulták. Rendkívül sok szandál volt a piacon, cipő és csizma aránylag kevés. A szandál ára 200—250 lei volt. Egy pár jó csizma 700—1000 leibe került. Szövetöltönyt 1400—1600, vászonöltönyt 800—900, pantalon nadrág 200, felső kabát pedig 800—1000 lei volt a nagyvásáron. Az Avram Iancu (Szabadság-téren) a bazárosok állították fel sátraikat, ahol a legparányibb játékszereket is magas áron kínálták. A mézeskalácsos sátrak, méregdrága árai, messze kikerültették a szerelmes legény-nyel a sátrak tájékát.

Az élőállat piacon nagy felhaj-tás mellett ólénk vásárlási kedv is mutatkozott. Az árak a következő képen alakultak: marha 17—20, borjú 18—22, sertés 27—29 lei ki-logramonként elősúlyban.

— Csatlakozás Csanádmegyéhez. Budapestről táviratozzák: Arad megye Magyarországhoz tartozó néhány községe: Almáskamarás, Nagy kamarás, Medgyesegyháza és Medgyesbodzás küldöttséget menesztettek a miniszterelnökhöz, amely kérte a községek nevében, hogy csatolják őket Csanádmegyéhez. A küldöttség biztató ígéretet kapott a miniszterelnöktől

HIREK.

A központi-szállóbeli tragédia.

(Az artistanő jobban van. — Aradon temetik el Irimias Józsefet.)

A tragikus véget ért Irimias József fiúvá ma délelőtt Oradea-mare-ről (Nagyváradról) Aradra érkezett. Elmondotta az Aradi Közlöny munkatársának, hogy öccse abnormális szerelemmel viseltetett Salfer Anna iránt. Amikor először megháta az artistanőt, már szerelmes lett és ettől a perctől kezdve elhanyagolta a mesterségét, mert mindig Salfer Anna közelében akart lenni. Leszerződött ahhoz a társulathoz, amelyben szerelme működött. Irimias József különben mindig lobbanékny véru, ekzaltált természetű ember volt, aki- néf egész természetesen találták, hogy ilyen tragikusan vett véget életének. A súlyosan sérült Salfer Anna ma már lényegesen jobban érzi magát. Az orvosok véleménye szerint komplikációktól már nem kell tartani. Irimias József holttestét Aradon temetik el. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Hazaérkezett a prefektus. Georgescu János prefektus, belügyi vezérfelügyelő ma visszaérkezett Buziásról, ahol szabadságát töltötte és átvette hivatalának vezetését.

— Bratiana Vintila Párisban. Párisból jelentik: Bratiana Vintila pénz-ügyminiszter Párisba visszaérkezett. A miniszter előreláthatólag július 16-án tér haza Bucurestibe.

— Berlini diákok Aradon. Pénteken délelőtt 11 órakor az aradi pálvaudvaron 162 berlini iskolásfiú és leány érkezett meg, tizenkét tanár és hat tanárnő vezetésével. A „Deutsches Kulturamt“ (Nagyszében) közvetítése mellett ezek a diákok most az erdélyi szácsok körében töltik a nyarat. Az állomáson Josef Lindner tanár és Bittó Miklós szerkesztő üdvözölték az ifjuságot. A négy órai itt tartózkodás alatt a berlini diákok végigsétáltak a város-son, megtekintették Arad nevezeteseit és kellemes impressziókkal utaztak tovább Nagyszében felé.

— Burián Károly Párisba megy. Budapestről táviratozzák: Burián Károly kamaranékes, aki nemrégiben Aradon is vendégszerelt, meghívást kapott a párisi nagy Operába, ahol ősszel a Salomé-ban, továbbá Dvorzsák és Smetana operáiban fog fellépni. Burián Páris után Madridban és Barcelonában lép fel.

— A magyar kormány a gabona-spekuláció ellen. Budapestről táviratozzák: Bud János közlekedési miniszter a nemzetgyűlésen egy interpellációra kijelentette, hogy a kormány a gabona-spekulációt és a liszt-uzsorát meg fogja akadályozni és a malomkoncentrációval szemben a legerélyesebben lép fel.

— Gyorssegély a vintileancai szerencsétleneknek. Bucurestiből jelentik: A közlekedésiügyi miniszterium közlése szerint eddig a kormány gyorssegélyként három és fél millió leif osztott ki a vintileancai katasztrófa áldozatainak hátramaradottai között. (Rador.)

— Kutatás gránátok után egy gépgyárban. Budapestről táviratozzák: Az antantisztek Szegeden fegyverek után kutattak. Bugyi Mihály gépgyár-

rában gránátokat kerestek, mert besugták az antant-követségeknek, hogy a gépgyár gránátok gyártásával foglalkozik. Azonban sehol sem találtak semmit.

— Rupert támad. Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés ki-mondta az indennitásra a sürgősséget és így szerdától kezdve délelőttől estig nyolcvan ülés lesznek. Ma Rupert Rezső teljesen kibeszélte az ülést és hevesen támadta a kormányt. Vihar támadt, amikor Massaryk kijelentéséről beszélt. Töb-ben kivonultak az ülésteremből. Zajos incidensek voltak, amikor a bírói ítéleteket tette szóvá.

— Érettségi vizsgálat. Az aradi Elena Ghiba-Birta leánynevelőintézet most fejeződtek be az érettségi vizsgálatok, amelyek a következő eredménnyel zárultak: jelesen érettek: Ifigia Mária, Mészáros Livia, jól érettek: Bodea Mária, Caba Elena, Carakas Tevastia, Hodis Mária, Lazarescu Mária, Lelelea Mária, Motiu Erzsébet, Ples Ofelia, érettek: Bucur Alexandrina, Lázár Delia Si-donia, Sileacu Elena, Katz Etti, Popluca Victoria és Precupas Mária.

— A Club-kávéházi merénylet. Budapestről táviratozzák: A Club-kávéház ellen elkövetett merénylet ügyében előállítottakat ma szabadon bocsájtották, mert kiderült róluk, hogy valamennyien ártatlanok.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókövető-bizottságok hiánpp szombaton a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. Anton Pann (Szerle) utcában, a II. a Pache Protonopescu (Bethlen) utcában, a III. a Horia (Széchényi) utcában, a IV. visszamaradt tételeket dolgoz fel, az V. a George Ionescu (Gróf Károlyi Gyula) utcában, a VI. az Eminescu (Deák Ferenc) ut-cában az Avarffy-házban és a 26. számú Demian-házban, a VII. a Pestelui (Hál) téren, a VIII. a Spatar Borcea (Mély) utcában és a Sft. Sava (Kelemen) téren, a IX. a Doamna Balasa (Puroly Lajosné) utcában.

— Pusztító vihar. Bucurestiből jelentik: Offenában tegnap őrjási szél vihar dühöngött. A vonatössze-kötetés Piatra-Olt és Rucicul-Valcea között szünetel. A vihar sok házat tönkretett és számtalan állatot el-pszitított. A kár őrjási.

— Nem csökkentik az angol had-sereg létszámát. Londonból jelentik: Derby hadügyminiszter a katonai célú versenyen mondott beszédében kijelentette, hogy az angol had-erő létszámát még nem szállítják le, sőt a mostani létszám is a minimuma annak, amit a nemzet biztonsága követel, tehát nem lehet szó létszám-csökkentésről.

— Bérmozgalom Budapesten a drágaság miatt. Budapestről táviratozzák: A drágaság miatt általános bérmozgalom indult meg és több iparágban már ki is tört a részleges sztrájk. A piaci árak ma is erősen emelkedtek. A tej 300, a feffel 1000, a vaj 5400, a zsír 5600 koronára, a husneműek árai általában nyolcvan-száz koronával drágultak kilónként.

— Versenyhírek. Diana sősbor-szesz minden vonalon győzött.

— Gyermekkoscsik, székek, nyug-ágyak, tenniszverők, futballok, utazó készletek, kofferok nagy választék-ban Hegedüs cégnél.

Álarcos lovas Amerikai dráma, szombat és vasárnap az Urániában.

— Lehet játszani! Bucurestiből jelentik: Az Indreptarea értesülése szerint a kormány a constanzai és a sinaiai kaszinóknak legközelebb visszaadja a játékkengélyt.

— Egy olvasókör jubileuma. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Az itteni Román Olvasókör 50 éves fennállása alkalmából jubileumot rendez július 15-én. Előbb diszközgyűlést, majd hangversenyt tartanak, melyen a bucuresti Opera tagjai lépnek fel. Este bankettet adnak a vendégek tiszteletére.

— Haladás előadás ma délután 6 órakor a Kulturpalota nagytermében.

— Fischer Annika, a Budapesti Zeneakadémia legkisebb, de legtehetségesebb növendéke — ki legutóbb a Budapesten időzött amerikai misszió vezetője, Pedlow kapitány előtt óriási sikerrel hangversenyzett a Vigadó nagytermében — ma délután a Haladás közönségének mutatja be rendkívüli tehetségét.

— Huszár Károly és Darvas Ernő, a városi színház két kiváló művésze, valamint Huszár Lilyke, a legkisebb szavaló-művész, ma délután a Haladás Kulturpalota nagytermében tartandó előadásán leledhetetlen műsorral szerepelni fognak. Az előadás kezdete pont hat óra.

— Festmények buzéért. Budapestről táviratozzák: Miklóssy-Mutschbacher Odón festőművész a napokban nyitotta meg képkiallítását szülővárosában, Szekszárdon. Miklóssy-Mutschbacher Hollandiában az előkelő körök festője volt. A gazdák most képeit buzéért vásárolják. Egyeszerű kiscgazdák öt-tíz mázsa buzát is adnak egészen kisterjedelmű képeért. Az első napon egy kiscgazda ötven mázsa buzéért rendelte meg a portréját a festőművésznél.

— Sirkőavatás. Özvegy Robitsék Lajosné és gyermekei ez uton közlik jóbarátaikkal és ismerőseikkel, hogy néhai Robitsék Lajos sirkőavatása vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az izraelita temetőben.

— Gyújtogató villámcsapás. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Tegnap Temesmegyében óriási vihar tombolt. A villám lecsapott a csakovai postahivatal épületébe, amelynek tetőzete rögtön lángbaborult, de rövid idő alatt a tűzoltóságnak sikerült a tüzet eloltani. Nagyobb kár vagy szerencsétlenség nem történt.

— Új földreformnovella Magyarországon. Budapestről táviratozzák: Új földreformnovella tervezet készítését határozták el, amely a régít igen sok tekintetben módosítja. Gróf Bethlen István miniszterelnök vasárnap Nyiregyházán beszédet fog mondani, amelyben foglalkozni fog az új törvénytervezettel is.

— Mosdáshoz, fürdéshez, minden jóízű ember Brázay Kölni vizet használ: kellemes, decens illata folytán rendkívül népszerű. Mindenütt kapható.

— Bronzkorbelt és népvándorlási leletek. Budapestről táviratozzák: A vas megyei Szentviden bronzkorbelt emlékekre bukkantak. Az egyik egy eredeti ezüstveret, a másik Fülöp tetradrachmája. A bronzkori tárgy egy alakot ábrázol emberfejjel és hal alsótesttel. Nagyszonyfalván pe-

Az aradi gör. kat. hitközség pöre.

(Felmondás Fenyves Károly építésznek. Targyalás a lugosi törvényszéken.)

(Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk telefonon jelenti.) Rendkívül érdekes ügyet tárgyalt ma a lugosi (lugosi) királyi törvényszék polgári tanácsa. Fenyves Károly és Codilla Sándor aradi építész-vállalkozók, akik közül az utóbbi nemrég elhunyt, 1910-ben szerződést kötöttek az aradi görög katolikus hitközséggel. A szerződésben az építészek kötelezték magukat, hogy egy kéttornyú templomot, két háromemeletes palotát építenek. Mivel a görög katolikus hitközségnek nem volt pénze, az építészek a szükséges 480 ezer koronát bankoktól vették fel és a hitközséggel abban állapodtak meg, hogy 20 éven keresztül a

hitközségnek a felépítés költségeit fedezték fel.

— Nagy lopás egy erdőben. Bucurestiből jelentik: Hatalmas lopási ügyben kezdte meg a nyomozást a katonai ügyész. Kiderült, hogy a demnesti erdőből több ezer kilogramm sárgaréz elfűnt. Vlădescu katonai ügyész nyomzása már eddig is megállapította, hogy kereskedőknek adták el a nagy mennyiségű sárgaréz. A kereskedők egyikét, Friebefeld letartóztatták, két farsának, Kohlen és Tanasescu kereskedőknek sikerült az országból megszökni. A nyomozás, melyet nagy erővel folytatnak, megállapította, hogy több katonatiszt van kompromittálva a lopási ügyben. (Rador.)

— Veszelő kutya garázdálkodása. Egy aradi iparost és tizenkét éves fiát a napokban megmarta egy kutya. A kutya ma délelőtt kitört a veszettség és a megmartaikat sürgősen a clujfi (kolozsvári) Pasteur intézetbe szállították. Már hetek óta ezelőtt betévedt egy kőbőr kutya a Str. Elena (Gizella-utca) 5. számú házba. A kutyát próbálták a lakók elkergetni, de mindig visszatért. Napokkal ezelőtt a kutya veszettségi tünetek mutatkoztak és öt nappal ezelőtt megharapta Mayer Albert iparos Béla nevű fiát. Értésítették a gyevesment. Négy nappal ezelőtt a kutyáért mentek. A gyanus állatot Mayer Albert segítségével fogták el. Közben a kutya több helyen megmarta Mayert. Ma azután kitört a veszettség a kutván, amit a gyevesmester bejelentett az orvosi hivatalnak.

— Elégítették az eltűnt rádiómű. Budapestről táviratozzák: Az új Szent János-kórházban elveszett rádióműről kiderült, hogy az elhasznált kötszerekkel együtt tévedésből elégették. A kár 12 millió. A tévedésre úgy jöttek rá, hogy a salak nagy radioaktivitást mutatott.

— Amerikában minden lehetséges. Newyorkból jelentik: Klionis állam törvénykezési bizottsága kimondta, hogy valaki már az elválásának napján újabb házasságot köthet.

— Robbanás pusztított el egy gyárat. Párisból jelentik: A bellegardei rakétagyár óriási robbanás következtében elpusztult. Öt munkás meghalt, a súlyos sebesültek száma tizen kilenc.

*Kamion L'abbellit habylomozat
Minden cipész...*

haszonélvezeti jogot az építészek bírák. 1913-ban azonban a házbérek olyan alacsonyra szálltak le, hogy az építészeknek nem sok jövedelmük volt a haszonélvezeti jogból. 1922-ben a görög katolikus egyházközség fél évre felmondta a szerződést az építészeknek, dacára annak, hogy a tartozásból 124 ezer lei még nem volt kifizetve. Az építészek természetesen nem fogadták el a felmondást, mire az egyházközség pert indított Fenyves Károly és társa ellen. A lugosi törvényszék ma nem hozott ítéletet, hanem elrendelte, hogy az épületek mai értékét szakértői bizottság állapítsa meg és a társaságot elnapolta.

Az erdélyi optáltak.

(A népszövetség elfogadta a brüsszeli egyezményt.)

Gentből táviratozzák: A németek szövetsége tanácsának tegnapi ülésén Adatov, az erdélyi optáltak ügyének japán előadója kijelentette, hogy rekapitulálni kell a tanács áprilisi ülészakának álláspontját, amely nagyban különbözik a mostanifól. A népszövetség ma még képtelen a probléma megoldására. Elismeréssel szökött gróf Csáky Imre brüsszeli magyar fődelegátusról és ünnepélyesen fel szólította gróf Apponyi Albertet a brüsszeli terv elfogadására. Lord Robert Cecil Anglia képviselője elismerte Magyarország becsületere szándékát a jogi elintézésre, de most már nem bírálható el a brüsszeli egyezmény. Nyitva kell hagyni annak lehetőségét, hogy a tanács tőből elővehesse a kérdést, ha valamely fél nem respektálja azt. Hanetaux francia delegátus a brüsszeli tárgyalásokban a békülékenység kezdetét látta, de elismeri, hogy ott végleges megállapodások nem jöttek létre. Titulescu román delegátus elfogadta az előadó javaslatát. Románia a brüsszeli tervezet szerződésnek tekintti és elismeréssel adózott a brüsszeli magyar fődelegátusnak.

Gróf Apponyi Albert sajnálattal jelentette ki, hogy a magyar kormány nem fogadhatja el a brüsszeli javaslatot. Ha a tanács elfogadja az előadó javaslatot, ezzel még nem oldotta meg a kérdést. A népszövetség érdekében kíván dolgozni, munkája azonban igen nehéz lesz, ha így határoznak, mert igazságtalanság, ha az egyik nemzetnek be kell tartani a szerződést, a másiknak pedig nem. A brüsszeli megegyezésből kifolyólag kölcsönös kötelezettség áll fenn. Hynans belga delegátus azt javasolta, hogy a tanács vegye tudomásul a brüsszeli jegyzőkönyvben foglaltakat. Gróf Apponyi konstataulta, hogy a kérdés ezzel ott van, ahol volt. Magyarország nem ellenzi a javaslatot, de nem is fogadja el. Brüsszelben nem kötöttek egyezséget. Magyarország fenntartja azt a jogát, hogy a békeszerződés és az egyezségek okmány keretében állampolgárai érdekeinek megvédéséről gondoskodik. A maga részéről tartózkodni fog a szavazástól. Salandra

elnök kimondta a határozatot, amely szerint a tanács Hynans javaslatát egyhangulag elfogadta.

Milliók fizetések.

(Mennyi fizetést kapnak a német birodalmi miniszterek?)

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A birodalmi pénzügyminiszterium most nyújtotta át a költségvetési bizottságnak a német közalkalmazottak júniusi fizetési előirányzatát. Valóban nagyon tanulságos ez a javaslat, holmi büszke lista, telve milliók számjegyekkel, mert még a takarítónő is 518.175 márka tekintélyes összegével van fölvéve benne. Mégis ez a lajstrom Németország nyomorát kiáltja harsányan belé a világba, mert hisz a birodalmi kancellár havi fizetése mindössze 71 $\frac{1}{2}$ dollár. Tehát körülbelül a fele annak, amit az Egyesült Államokban egy tanulatlan munkás keres. A lista, amely valóban érdemet arra, hogy pontosabban szemügyre vegye az ember, a takarító asszonnyal kezdődik és a birodalmi kancellárral végződik. A takarító asszony után nyomban a postai küldőnk következik, aki 560.475 márkát kap. Azután a kalauz 627.450 márkával. A lokomotívfüstó valamivel kevesebbet kap: 700.000 márkánál, a vonatvezető pedig 771.975 márkát. Mindezek a fizetések messze mögötte maradnak annak a létminimumnak, melyet Calwer statisztikája egy négytagú család legprimitívebb ellátására kiszámított. A titkár fizetése 828.375 és a főtitkáré 905.925 márka. Csak a felügyelő lépi át a milliót néhány ezer márkával. A fő kormánytanácsos javadalmazása 1.797.750 márka. A miniszteri tanácsosé pedig 2.397.000. Ugyanennyi fizetés van egy nagyon magasrendű bíróknak. Az államvasut elnökének 2.679.000 márkája még koránt sem jelent negyven dollárt s éppen, hogy ennyije van 8.080.000 márkával egy miniszteriumi igazgatónak. A követ 3.218.325, az államtitkár 4.036.125, a miniszter pedig 5.146.500 márkát kap. Végül mindezek élén áll 5.372.250 márkával a birodalmi kancellár. Tehát körülbelül 71 dollár s nem egészen 2500 cseh korona a fizetése. A női tisztviselők természetesen családai pótlékban részesülnek. A feleséget a családi pótlék 32.000 márkára, vagyis mindössze 40 centre értékeli, és minden gyerek után, kor szerint, 70-105.000 márka jár. Cuno tehát, aki történetesen nagyfamiliájú, ötgyermekes családapa, aránylag még jól jár. Németország nagyon szegény és ha ezeket a milliók számjegyeket átszámítja az ember, akkor megértheti, hogy Németország olyan szegény, hogy legutóbbi jegyzékét nem küldhette távirati uton Tókióba, mert nagyon sokba került volna.

Halál birodalma

Nagy munkás dráma csak egy napig szombaton
Apolloban.

24 óra alatt fest és tisztít „Express” kelmfestő, vegytisztító és szőrmefestő gyár, Arad

Strada Eminescu No. 3. (Deák Ferenc-utca).

Elvállalja: szőrmék, bőr, dísztollak speciális festését felelősségteljes kivételben, ugyancsak a kelmfestést minden ágában szakaszertően elvégzi. 3524

Közgazdaság.

A mai valutapiac.

(A dollár és a szokol jelenlegi emelkedése.)

A mai nap pénzügyi eseménye kétségkívül a dollár emelkedése, amely néhány nap óta emelkedő irányzatot vett Zürichben és ma elérte az 581.75-ös magasságot. A szokol emelkedése is tartósan bizonyult. A mai nyitásban 17.50-es áron, a zárásban pedig 17.5750-et jegyezték. A francia frank ma megszilárdult és a zárásban 34.10 volt a kurzusa. Feljegyzésre méltó még a leír emelkedése 2.90-re, az osztrák korona javulása, melynek 0.008250 volt az áriolyama és a magyar korona, mely 0.0650-ről a zárásban 0.0675-re ugrott. A leír a magyar Devizaközpont ma magasabb értékeléssel 43.50—47.50-es áron jegyezte. Száz leírt Párisban 8.50 francia frankot fizettek.

Aradi valutaárak. (Július 6.) Francia frank 12.50, svájci frank 35, dollár 207, dinár 2, szokol 6, márka 0.0020, líra 8.70, angol font 900, magyar korona 0.02, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest belföldi 70, külföldi 46, Bécs 350, Berlin 0.0012, Prága 605, Zürich 34.55, Milano 8.75, Páris 12.20, London 910, Newyork 203, Belerád 2.18.

Temesvári valutaárak. (Július 6.) Berlin 0.001250, Newyork 201.50, dollár 207, London 916, angol font 900, Páris 11.90, francia frank 12.25, Zürich 34.90, Milano 8.75, líra 8.50, Prága 6.05, szokol 5.75, Belgrád külföldi 2.20, belföldi 210, dnári 2, Budapest külföldi 43, belföldi 70, Bécs 352.

Bucuresti árszereplés. (Július 6.) Kifizetések: Páris 11.80, Berlin 0.0013, London 918, Newyork 203, Milano 8.70, Zürich 34.95, Bécs 0.0029, Prága 6.02, Budapest 0.0235. — Valuták: Napoleon 710, márka 0.0018, léva 1.70, török líra 1.15, angol font 915, francia frank 12.50, svájci frank 35, líra 9, drachma 5, dinár 2.10, dollár 208, lengyel márka 0.0021, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.0180, szokol 6.10.

Zürichi nyitás. (Július 6.) Berlin 0.0030, Newyork 579, London 2535, Páris 33.95, Milano 24.95, Prága 17.50, Budapest 0.0650, Belgrád 6.15, Bucuresti 2.90, Varsó 0.0055, Bécs 0.0082.

Zürichi zárás. (Július 6.) Berlin 0.0030, Amsterdam 228.50, Newyork 581.75, London 2647, Páris 34.10, Milano 24.92, Prága 17.5750, Budapest 0.0675, Belgrád 6.1750, Bucuresti 2.90, Varsó 0.0055, Bécs 0.008250, bélyegzett 0.0083.

Budapesti Devizaközpont jegyzése. (Július 6.) Napoleon 29600, Amsterdam 3363—3484, Belgrád 91—95, Berlin 0.530—6.10, márka 0.580—6.60, Bucuresti 43—47, lei 43.50—47.50, London 39000—40200, angol font 39020—40200, Milano 369—389, Newyork 8.570—8.870, Páris 502—522, francia frank 507 627, Prága 259—271, Varsó 0.820—0.9, Bécs 0.12.15—13.15, Zürich 1485—1540.

Letartóztatták Sztambulijcsky özvegyét.

(Látogatás a paraszt-diktátor villájában.)

Zágrádból táviratozzák: A Vecer belgrádi jelentése szerint a meggyilkolt Sztambulijcsky özvegyének a bolgár kormány megengedte, hogy visszatérjen hazájába. Sztambulijcsky özvegye, a Ki München mellett élt, utra kelt Bulgáriába. Amikor a határra érkezett, a bolgár hatóságok letartóztatták.

Szóltató írja az Aradi Közlöny alkalmi tudósítója: Bulgária legibb országutja 15 méter magasan vezet fel a Sztambulijcskyról elnevezett állomástól ahhoz a villához, amelyet a volt paraszt-diktátor egy évvel ezelőtt építtetett. Magas téglaépület háza ez, haragos zöld ablakokkal. Lakatlan magaslaton fekszik, az élet lüktetésétől távol. Sehol egyetlen szomszéd, mintegy elzárva a világtól áll a ház, ahová csak olykor-olykor hallatszik fel az Orient expressz dübörgése, amely hamarosan eltávolodik a messze futó síneken. A külső kép egyszerű és idilliikus. A parasztok vezére belül azonban a legnagyobb raffiniált sággal rendezte be villáját és ezzel is védekezett a gyűlölet ellen, amelyről tudta, hogy életére tör. Amikor Sztambulijcsky halála után elmentünk a villához, erős katonai osztag tartotta megszállva, ámbar már semmi sem volt, amit őrizni kellett, mert a szobák üresek voltak és mindent elhurcoltak ami elvihető volt. A padlón százával heverték elterve a „legnagyobb Sándor” fényképei. Sztambulijcsky így szerette magát nevezni. Feltűnt egy titkos lépcső, amely nehéz ruhaszekrény mögött a hálószobában kettős lépcsővel a pincébe vezetett. Sztambulijcsky unokaöccse, aki nem tudta megbocsátani nagybátyjának a munkásságról hozott törvényt, elárulta a rejtekaójtó titkát és megmutatta azt a földalatti folyosót, amelyen 600 méter távolságra levő elrejtett kunyhóhoz lehetett jutni. Az alsó lépcső közelében egy dobozban nagymennyiségű idegen valutát, főként svájci frankot találtak. Valószínű, hogy Sztambulijcsky az utolsó pillanatban helyezte biztonságba ezt a kincset.

ról hozott törvényt, elárulta a rejtekaójtó titkát és megmutatta azt a földalatti folyosót, amelyen 600 méter távolságra levő elrejtett kunyhóhoz lehetett jutni. Az alsó lépcső közelében egy dobozban nagymennyiségű idegen valutát, főként svájci frankot találtak. Valószínű, hogy Sztambulijcsky az utolsó pillanatban helyezte biztonságba ezt a kincset.

Sport.

Regatta-nap Aradon.

A „Maros” aradi evezős-egyesület vasárnapi regatta-versenye a beérkezett nevezések után itélve nagy sikerrel fog lefolyni. Az egyik négyes számban a „Marosnak” dr. Széll vezérevezőssel induló csapata a Hajós egyesület Hajduska vezérevezőssel induló csapatával veszi fel a küzdelmet. Ugyancsak teljesen nyílt a másik négyes szám, ahol a Hajós egyesület dr. Schuster vezérevezős négyese erős versenyt vív a Maros Bittó és Verbos vezérevezősök négyeseivel. Pompás versenyben lesz része a közönségnek a double számokban, ahol a Hajós egyesület színeiben induló Stern testvéreknek a Maros egyesület Marik-Héls doublejával lesz erős küzdelme. Gyönyörű látványt nyújt a nyolcas verseny, ahol a Marosnak két összevezetett csapata csak az utolsó méterekben fogja eldönteni az elsőség kérdését. A skiff-számban a beérkezett sok nevezés miatt izgalmas finisre lesz kilátás. A nem regatta számokban a temesvári „Előre” egyesület erős csapata a „Toldi” klub evezőseivel harcolnak az elsőségért. A verseny lefolyása a Marospart csónakház előtt lesz, ahol kényelmes ülőhelyekről a rendező egyesület gondoskodik.

— Kerületi bajnoki birkozóverseny 8-án az, vasárnap az AMTE. rendezésében az övartéri Gloria-pályán. Előmérkőzések délután 10 órakor, döntő délután 2 órától 6 óráig.

— Kerületi bajnoki vívóverseny vasárnap, f. hó 8-án d. e. 9 órakor és folytatva d. u. 3 órakor a Kulturpalotában, a Gloria-CFR. rendezésében.

— AAC—AMTE. barátságos footballmérkőzés 8-án, vasárnap délután fél 7 órakor a Gloria-CFR. pályán.

— A göteborgi olimpiász. Göteborgból táviratozzák: Szerdán a rudugrásban Hoff (norvég) 4 méter 20 centiméterrel új világrekordot állított fel. A második Petersson (dán) lett 380 centiméterrel.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
főel.
Cenzorát:
IOAN NICHIN

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetünket

ezúton fejezzük ki mindazoknak, akik irtozatos bánatunkat, imádozt

Margitkánk

elvezetése fölött temetésén való megjelenésükkel, részvétnyilvánításukkal könnyíteni igyekeztek, különösen az ő általa nagyon szeretett tanárainak és osztálytársainak. Fájó szívvel köszönöm főnökeim, kártársaim, barátaink és ismerőseink őszinte részvételét, kik Drágánk koporsóját virágokkal borították és összetört szívünk ki nem fejezhető bánatában osztoztak.

3808

Dóka Miklós, neje és fia.

A legnagyobb versenyben is

à la Pilsen

à la München

utólérhetetlenül vezető minőségűek maradnak!

Vezérképviselő: Reusz Sándor, Arad.

Hűtőtelep. — Legmodernebb fejtőberendezés. — Jéggyár.

Harisnya- és kötött-árak árúkatól beszer-
tetjük, miért is
ezen árakat **napi árnál jóval olcsóbban** beszűjtük a t. közönség rendelkezé-
zésére. — Mindenki meggyőződhet,
Vételkényszer nincs!
„Dáma áruház” Strada Alexandri (Salac u.) 1. sz

Jön háziaknak öröme az „EGOL”

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

ALVANDÓ ALVAST KAP, ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát használja.

OL főző minden magas fizetéssel Aradhoz közeli községbe felvétetik. Erős Gyula Engelsbrunn, malom. 13165

VARRÓLEÁNYOK felvétetnek. Wolcuth Strada Barilju (Rákóczy-utca) 29. 3796

HAZMESTERNEK ajánlkozik gyermektelen házaspár. Asszony főzést vállalja. Cim Wallinger hirdetőjében. 13286

SAKÁCSNÉ, elsőrendű, kisebb családban menne. Vidékre megy. Cime Wallinger hirdetőjében. 13286

FŐZÉSHEZ értő minden kis háztartásba keresetlik. Str. Deceinvrie (Hász-zinyi-utca) régi 5. sz. 3807

KÉT kislányom mellé keresek gyermek szociális, intelligens nőt, jó bánásmód és megfelelő jó fizetés biztosítva. Ajánlatok „Jólelkü” jelűre Kelet hírlapirodába. 13165

SZÖLLÉSZETI, borászati, kertészeti állást keres azonnali belépésre kitűnő bizonyítvánnyal. 13 évi gyakorlattal rendelkező szakember. Jenei Imre okl. szőlőkezelő. Aga (Bresztovác) Temesmegye. 13287

Lakás.

BUTOROZOTT szobát különbejárattal keresek Cimeket a kiadóba kérek. 3783

EGY egy szobás, egy két szobás konyhas lakás átadó. Ajánlunk 3 szobás cse-relakást lelépési díjjal 4 szobás lakás ellenében. Mentor iroda, Str. Eminescu, gör. kath. épület. 3803

Vétel és eladás.

NAGY HASZONRA TESZ SZERT, ha az „Aradi Közlöny”-ben hirdet.

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászdnyegeket, egész gyűjteményeket a legnagyobb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13373

25 szilvaskád eladó, esetleg bérbeadó. Baumann, Str. Josif Vulcan 6. 3548

MAGYAR-NÉMET és francia könyvek csoport-eladása kiadásnál árban 10 kötetenként 10, 20, 30, 50, 80 és 200 lei Kerpel Izsónál. 13627

HERECSÉPLŐ purifikátor eladó. Mezel Kovács Mihály Pecica-Maghiara (Magyar-Pécska) 828. házszám. 3804

SZALON garnitúra és egy nagy álló tükör eladó. Strada Garagiale (Csiky Gergely-utca) 17-18. 3805

HASZNALT OLJOM megvételre kereset. Bővebbet a kiadóban.

FÜRDŐSZOBABERENDEZÉS teljesen új, hozzávaló összes ólomcsövekkel eladó. Uranus-cég, főpostával szemben. 13911

EGY valódi négy hónapos him farkaskutya eladó. Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi Miklós-utca) 37. 3812

Ingatlan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT, ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát átolvassa.

ALKALMI ELADÁSOK. Emeletes bérház 8 modern parkettás lakással, a város központján 700 ezer. — Emeletes bérház 8 lakással, melyből egy 5 szobás elfoglalható, 650 ezer Leiert eladók. Háasz-iroda, Strada Románulul 5. (Zrinyi-utca.) 13533

MOTORERŐRE berendezett kefégyár géorralmu városban teljes felszereléssel, három szobás lakással, hozzávaló mellékkeliségekkel, szőlős és gyümölcsös kerttel, visszavonulás miatt eladó. Cim a kiadóban. 3764

NEGY-ÖT szobás modern magánházzal keresünk megvételre elfoglalható lakással, lehetőleg a főtér közelében, vagy attól nem messze. Cim Kelet hírlapiroda. 13165

OLCSÓN eladó kétlakásos szép új sarokház száraz pincékkel, az egyik lakás 3 szoba mellékkeliségekkel átvehető. „Megbízás” vállalat Strada Horia (Széchenyi-utca) 2. 13740

FIGYELEM! Magánház 3 szobás lakással 110 ezer Leiert betagség miatt sürgősen eladó. Háasz-iroda, Str. Románulul 5. (Zrinyi-utca.) 13533

KÜLVÁROSBAN kisebb ház 3 és 2 szobás lakással, kerttel olcsón eladó. Háromszobás lakás elfoglalható. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13911

Különféle.

FZERJÓFO gyomorolaj. pártalan hatású szer gyomor és bélbántalmak étvágytalanság, hányinger, felhúvottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes György szertár Aradon. 10821

Keresetetik egy önálló jó bakancsszabász, ki a szakmában régen gyakorlott. Bővebbet WALLINGER HIRDETŐ-IRODÁJÁBAN. 13286

Zöld bab

mintagazdaságból befőzésre különösen alkalmas megrendelhető a

Tejcsarnokban.

Olcsó elfoglalható bér- és magánházak, vendéglők, üzletek; gazdálkodásra, gyár-elapításra alkalmas házak vehetők:

Vallinger-iroda utján (Földes-patika kapujával szemben). 13286

4 és fél lóerős

gyorsjáratau benzínmotor és fűrészasztal kerekre felszerelve, fűrészelt tuskók cséplőgépek részére eladók HERCZEGNÉL, Strada Mărăsesti (Kossuth-utca) 65. 13286

Plombált, valódi szegedi **PAPRIKA** szükségletét mindenkor a legelőnyösebben szerezheti be:

BODNÁR TESTVÉREK szegedi paprika-import, romániai főlerakatában ARAD, Strada Mocloni No. 4. (Orczy-utca) 1. szám. Eladás csak nagyban.

Régi hamis fogakat **ZINNER** ékszerész, Strada és tört aranyat vesz **Mejlanu (Forray-u.)**

MANOMETER
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:
Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.
javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

Két waggon olcsó betongömbvas
(14-17 m/m. vastagságban) métermázsánként is kapható. — Ugyanott **acél-görredőnyök (rollók) is eladók.**
W. Józ Jenő lakatosmesternél, ARAD, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 9-22.

Szyrup, Kristály keményítő, keményítő puder, Dextrin
állandóan raktáron
Colentina Művek R. T.
Képviselő: **Dávid József.**
Clorogariu 15. (Vécsey-utca 7.)
8785

Holland Királyi Lloyd
Főképviselet **CUNARD LINE S. A. R.** Rómánia részére:
Legkényelmesebb utazás és kitűnő élelmezés minden osztályon. Rendszeres forgalom és összeköttetés Romániával.
Közvetlen forgalom: Amsterdamban át Braziliába, Argentiniába, Uruguay és az összes Dél-amerikai államokba.
Földművesek kik Braziliába kivándorolnak, pontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanígy más utasok az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes prospektust kívánatra készséggel küldtünk. 2790
A Holland Királyi Lloyd fiókja:
CUNARD LINE S. A. R. Timișoara, Hl. Bulv. Carol (Hunyadi-u.) 40. Telef. 20-09

Legjobb fizetek brilliáns-, arany- és ezüst tárgyakért!
WALDMANN, Plata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) 14. sz.